

Brussel, 5 december 2025
(OR. en)

16430/25

TELECOM 459
DIGIT 263
COMPET 1300
CYBER 366

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	15143/1/25 REV 1
Betreft:	Conclusies over het Europese concurrentievermogen in het digitale decennium - Conclusies van de Raad (5 december 2025)

In de bijlage vinden de delegaties de conclusies van de Raad over het Europese concurrentievermogen in het digitale decennium, die de Raad (Vervoer, Telecommunicatie en Energie) tijdens zijn zitting op 5 december 2025 heeft goedgekeurd.

HET EUROPESE CONCURRENTIEVERMOGEN IN HET DIGITALE DECENNIUM

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN:

- het besluit van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot vaststelling van het beleidsprogramma voor het digitale decennium,
- de Europese verklaring van 23 januari 2023 over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium,
- de gezamenlijke mededeling van de Commissie van 20 juni 2023 betreffende een “Strategie voor economische veiligheid van de EU”,
- het Niinistö-rapport van 20 maart 2024 “Safer together: A path to a fully prepared Union”,
- het rapport-Letta van 17 april 2024 “Much more than a market: Speed, Security, Solidarity”,
- de conclusies van de Europese Raad van 18 april 2024 over een nieuwe deal voor het Europees concurrentievermogen,
- de conclusies van de Raad van 24 mei 2024 over een concurrerende Europese industrie als aanjager van onze groene, digitale en veerkrachtige toekomst,
- het rapport-Draghi van 9 september 2024 “The future of European competitiveness”
- de mededeling van de Commissie van 29 januari 2025 “Het EU-kompas voor concurrentievermogen”,
- de mededeling van de Commissie van 5 maart 2025 “De vaardigheidsunie”,
- de mededeling van de Commissie van 5 maart 2025 over het actieplan voor basisvaardigheden,
- de mededeling van de Commissie van 5 maart 2025 “Een strategisch plan voor STEM-onderwijs: vaardigheden voor concurrentievermogen en innovatie”,
- de mededeling van de Commissie van 9 april 2025 “Actieplan voor het AI-continent”,
- de mededeling van de Commissie van 28 mei 2025 “De EU-strategie voor start-ups en scale-ups – Kies Europa voor het opstarten en opschalen van uw bedrijf”,

- de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van 4 juni 2025 “Een internationale digitale strategie voor de Europese Unie”,
- het verslag van de Commissie van 16 juni 2025 “Staat van het digitale decennium 2025”,
- de mededeling van de Commissie van 8 oktober 2025 “AI-toepassingsstrategie”,
- de conclusies van de Europese Raad van 23 oktober 2025,

VOORTBOUWEND OP:

- de conclusies van de Raad van 21 mei 2024 “De toekomst van het digitale beleid van de EU”,
- de conclusies van de Raad van 6 december 2024 over het witboek van de Commissie getiteld “Tegemoetkomen aan de digitale-infrastructuurbehoeften van Europa”,
- de conclusies van de Raad van 6 juni 2025 over betrouwbare en veerkrachtige connectiviteit,
- de conclusies van de Raad van 21 november 2025 over het bevorderen van de internationale digitale strategie voor de Europese Unie.

I. Het Europese concurrentievermogen versterken met het digitale decennium als strategisch kompas voor een soevereine digitale transformatie

1. BENADRUKT dat het versterken van het mondiale digitale concurrentievermogen van de EU, met inachtneming van de grondrechten en de fundamentele waarden van de EU, een strategische kerndoelstelling is die van cruciaal belang is voor het bevorderen van innovatie, productiviteit, welzijn en welvaart, duurzame groei en economische veiligheid in de hele EU.
2. STELT met bezorgdheid VAST dat uit het verslag over de *staat van het digitale decennium 2025* en de landspecifieke beoordelingen blijkt dat de EU niet op schema ligt om al haar doelstellingen voor 2030 volledig te halen, met name op gebieden die van vitaal belang zijn voor het digitale concurrentievermogen, zoals het gebruik van AI, de digitalisering van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo’s), en digitale vaardigheden; BENADRUKT de behoefte aan versnelde en op elkaar afgestemde initiatieven en inspanningen op Europees, nationaal en regionaal niveau om deze achterstand in te halen, en ONDERSTREEPT tegelijkertijd dat rekening moet worden gehouden met de nationale en geopolitieke omstandigheden en de veranderende technologische omgevingen.
3. HERHAALT dat het beleidsprogramma voor het digitale decennium (BPDD) dient als het strategisch kompas van de EU voor het bevorderen van en investeren in de digitale transformatie van Europa, het op een open manier vergroten van zijn digitale soevereiniteit, het versterken van zijn eigen open digitale ecosysteem en het opbouwen van digitaal concurrentievermogen op lange termijn.

4. ONDERSTREEPT dat het belangrijk is te waken over de ambitie en samenhang van het BPDD en het tegelijkertijd op een gerichte en empirisch onderbouwde manier bij te werken om ervoor te zorgen dat het relevant en doeltreffend blijft.
5. BEVEELT de Commissie AAN om, met het oog op de komende evaluatie van het BPDD in 2026, deze gelegenheid aan te grijpen om, in samenwerking met de lidstaten, het digitale concurrentievermogen en de digitale soevereiniteit van de EU op duurzame en inclusieve wijze te versterken en zodoende de grondrechten en fundamentele waarden van de EU te beschermen.
6. ERKENT dat de verwezenlijking van de doelstellingen van het digitale decennium moet worden ondersteund door een doeltreffend, gecoördineerd en strategisch gebruik van relevante EU-beleidsinstrumenten en -programma's, zoals aangetoond door de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het huidige meerjarig financieel kader (MFK), bij wijze van onder meer het cohesiebeleid, de programma's Horizon Europa en Digitaal Europa, en de Connecting Europe Facility Digital (CEF Digital).
7. WIJST OP de prominente rol van de digitale transformatie, met inbegrip van het BPDD, in het voorstel van de Commissie van 16 juli 2025 voor het MFK voor de periode na 2027, meer bepaald via het voorgestelde Europees Fonds voor concurrentievermogen en de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap.

II. Digitalisering, data en AI als belangrijke aanjagers van het concurrentievermogen

8. BENADRUKT de centrale rol van de ontwikkeling en ingebruikneming van digitale technologieën, digitale vaardigheden en talent bij het versterken van het digitale concurrentievermogen en de digitale soevereiniteit van de EU en HAMERT EROP dat het vermogen van de EU om deze technologieën en de onderliggende infrastructuur ervan te begrijpen, binnen te halen, te ontwikkelen, te beheren, te beveiligen en op verantwoorde wijze in te voeren, dringend moet worden versterkt.
9. ERKENT dat het belangrijk is om voort te bouwen op de sterktes van het concurrentievermogen van de EU en om de resterende onnodige belemmeringen op de eengemaakte markt weg te nemen als springplank voor digitale innovatie voor en de ontwikkeling en ingebruikneming van digitale technologieën.

10. BENADRUKT dat AI een belangrijke aanjager is van productiviteit, innovatie en hoogwaardige publieke en particuliere diensten in de hele EU; IS INGENOMEN MET het actieplan voor het AI-continent van de Commissie als belangrijke routekaart voor het AI-leiderschap van de EU en HERHAALT de toezegging van de Commissie en de lidstaten om gezamenlijk het Europese AI-innovatie-ecosysteem te bevorderen en zo de toegang tot diensten en oplossingen in de hele EU te waarborgen, onder meer door AI-fabrieken en -fabrieksantennes, gigafabrieken en Europese digitale-innovatiehubs te ontwerpen en op te zetten, en door AI-talent te cultiveren, aan te trekken en te behouden; ONDERSTREEPT de noodzaak van een consequente uitvoering van een regelgevingskader dat innovatie en schaalbaarheid binnen de eengemaakte markt ondersteunt, zonder te raken aan het hoge niveau van bescherming van de gezondheid, de veiligheid en de grondrechten en met eerbiediging van de rechten van derde partijen, zoals intellectuele-eigendomsrechten.
11. HERINNERT ERAAN dat het mondiale digitale concurrentievermogen, de digitale transformatie en het AI-leiderschap van de EU staan of vallen met gestructureerde toegang tot hoogwaardige data; BENADRUKT in deze context het belang van open standaarden, interoperabiliteitsoplossingen en opensourcesoftware, en WIJST in dit verband OP het belang van de strategie voor de Europese data-unie.

III. Een doeltreffend, vereenvoudigd en gecoördineerd regelgevingskader

12. BENADRUKT het belang van een eenvoudig, duidelijk, evenredig en voorspelbaar regelgevingskader voor digitale en datagestuurde samenlevingen om onnodige belemmeringen, complexiteit en nalevingskosten voor ondernemingen, met name kmo's, te verminderen en te voorkomen, dit om zekerheid te bieden, concurrentie en innovatie mogelijk te maken en tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming, ook voor consumenten, te waarborgen, en vertrouwen in nieuwe technologieën op te bouwen.
13. WIJST OP het belang van het digitale pakket van de Commissie en ERKENT haar ambitie om onnodige regeldruk te verminderen, de samenhang te vergroten en de geschiktheid van het digitale acquis van de EU te waarborgen; VERBINDT ZICH ERTOE zijn volledige aandacht te wijden aan de Commissievoorstellen voor digitale vereenvoudiging met het oog op de snelle verwezenlijking van de gedeelde doelstellingen om de regelgeving, met inbegrip van rapportageverplichtingen, te vereenvoudigen en te stroomlijnen en een naadloze bestuurlijke en doeltreffende handhaving te vergemakkelijken. Dit moet de eengemaakte markt concurrerend maken zonder in te leveren op de belangrijkste doelstellingen van het digitale acquis.

14. PLEIT ERVOOR het EU-acquis systematisch aan stresstests te onderwerpen, met een sterke nadruk op concurrentievermogen, vereenvoudiging, samenhang en uitvoerbaarheid van de handhaving; BENADRUKT in dit verband het belang van effectbeoordelingen, op het digitale tijdperk afgestemde beleidsvorming en een consequent gebruik door de Commissie van interoperabiliteitsbeoordelingen en de daaruit voortvloeiende digitale memoranda, teneinde duidelijk te communiceren over digitale impact en een efficiëntere uitvoering van nieuwe EU-wetgeving te ondersteunen.
15. BENADRUKT dat de verwezenlijking van de digitale ambities van de EU vereist dat nieuw vastgestelde regels volledig en samenhangend moeten worden uitgevoerd en toegepast, onder meer door middel van nauwere samenwerking en de uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten en de belanghebbenden; ROEPT OP TOT meer proactieve dialoog tussen de betrokken handhavingsautoriteiten en EU-instellingen, onder meer via gestructureerde samenwerkingsvormen ter ondersteuning van een consequente en voorspelbare uitvoering en toepassing. Dit kan worden verwezenlijkt door middel van gezamenlijke richtsnoeren en een betere afstemming van definities, bestuursorganen en regelgevingskaders. Waar interessant kunnen ook de mogelijkheden voor gedeelde toezichtmodellen en digitale instrumenten, met inbegrip van interoperabele nationale infrastructuren, worden onderzocht, waarbij voor de lidstaten een politiek en strategisch sturende rol is weggelegd.
16. BENADRUKT dat digitale instrumenten, zoals de Europese portemonnee voor digitale identiteit en de komende Europese portemonnee voor ondernemingen, goed ontworpen moeten zijn en een belangrijke rol kunnen spelen bij het versterken van het concurrentievermogen van de EU door administratieve lasten te verminderen en regionale verschillen te verkleinen, alsook door de gebruikerservaring te verbeteren, ook voor ondernemingen en overheidsdiensten. BENADRUKT dat bij de ontwikkeling van dergelijke instrumenten moet worden gekeken naar vergelijkbare geavanceerde digitale oplossingen waarvan het gebruik in de lidstaten is getest, en moet worden gekozen voor een op gebruiksgevallen gebaseerde aanpak die tegemoetkomt aan een duidelijke behoefte en een duidelijke meerwaarde biedt, met name voor kmo's. Ook moeten zij worden geïmplementeerd op een manier die niet tornt aan nationale digitale infrastructures, bestaande goed functionerende oplossingen en beste praktijken, maar wel interoperabiliteit waarborgt; VERZOEKT de Commissie het volledige potentieel van digitale instrumenten te benutten in het kader van haar inspanningen om de in het kompas voor concurrentievermogen vastgelegde doelstelling van een lastenverlichting van 25 % voor alle ondernemingen en 35 % voor kmo's te halen, en de bijdrage ervan aan deze verlichtingen waar mogelijk te monitoren en te rapporteren.

17. MOEDIGT de lidstaten AAN de Europese portemonnee voor digitale identiteit in te voeren en het gebruik ervan te stimuleren, zodat burgers en inwoners op een veilige, betrouwbare, vertrouwelijke en privacyvriendelijke manier toegang hebben tot diensten; ONDERSTREEPT dat het belangrijk is om in toekomstige en bestaande EU-wetgeving waar en wanneer passend een “wallet-by-default”-aanpak te hanteren, om burgers zelfredzamer te maken, digitale oplossingen te stroomlijnen, fragmentatie te voorkomen en interoperabiliteit te bevorderen; ROEPT ER in dit verband TOE OP het potentieel van de komende Europese portemonnee voor ondernemingen ten volle te benutten en het gebruik van portemonnees, het digitaal productpaspoort, e-facturering en andere reeds bestaande digitale instrumenten standaardpraktijk te maken, teneinde interacties tussen bedrijven en overheden en tussen bedrijven onderling te vereenvoudigen en te digitaliseren.
18. ONDERSTREEPT voorts de noodzaak van een eenvoudiger en transparantere beoordeling van de vooruitgang in de richting van de digitale streefcijfers en doelstellingen van de EU, en van een strategischere en meer gerichte rapportagecyclus om te zorgen voor een sterkere nadruk op de meerwaarde van beleidsmaatregelen, rekening houdend met de beperkte middelen in zowel de Commissie als de lidstaten; VERZOEKT de Commissie met name dubbele rapportagevereisten weg te werken en na te gaan of het mogelijk is minder vaak volledige landenverslagen – met aanbevelingen – te publiceren, aangezien beleidseffecten vaak pas na enige tijd merkbaar zijn en afhankelijk kunnen zijn van bredere synergieën. Dit mag niet ten koste gaan van een voortdurende monitoring van de vooruitgang.
19. HERINNERT ERAAN dat de raad voor het digitale decennium niet alleen een forum voor coördinatie moet zijn, maar ook voor het verstrekken van vroegtijdige input en politieke sturing met betrekking tot het digitaal beleid op Unieniveau¹; MOEDIGT de Commissie en de lidstaten AAN deze strategische rol verder te ontwikkelen door de capaciteit van de raad te versterken om een samenhangende uitvoering te ondersteunen, coördinatie met andere in het kader van het digitale acquis opgerichte bestuursorganen te bevorderen, wederzijds leren en het uitwisselen van beste praktijken te vergemakkelijken en gezamenlijke analyses en stresstests van regelgeving mogelijk te maken.

¹ Zie Besluit C(2022) 7141 van de Commissie.

IV. Innovatie en het gebruik van digitale technologieën bevorderen

20. ERKENT dat het Europese concurrentievermogen afhangt van een dynamische, innovatiegerichte digitale economie, en BENADRUKT in overeenstemming met de EU-strategie voor start-ups en scale-ups het belang van betere randvoorwaarden voor het ontwikkelen, testen, opschalen en toepassen van duurzame digitale technologieën in alle sectoren.
21. ONDERSTREEPT dat dit een vooruitstrevende aanpak vereist die vertrekt vanuit uitmuntend onderzoek, regelgevingsflexibiliteit, toegang tot kapitaal en talent, en het wegnemen van onnodige belemmeringen voor experimenten, innovatie, commercialisering en groei; BENADRUKT dat digitale technologieën gedurende het hele traject van de onderzoeksfase tot de marktuitrol doeltreffend moeten worden ondersteund, en dat deze ambitie duidelijker moet blijken uit het BPDD.
22. MOEDIGT verdere samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie AAN, onder meer via meerlandenprojecten en het bundelen van middelen ter ondersteuning van de effectieve uitvoering van het BPDD.
23. IS INGENOMEN MET de AI-toepassingsstrategie en de sectorale aanpak ervan om de ontwikkeling, uitrol en integratie van betrouwbare AI in belangrijke sectoren, overheidsdiensten en de wetenschappelijke gemeenschap te versnellen; ONDERSTREEPT dat het belangrijk is kmo's en midcaps betere kansen te bieden, onder meer door te zorgen voor juridische voorspelbaarheid, duidelijke sturing en gerichte steunmaatregelen; NEEMT NOTA VAN de voorgestelde sectorale vlaggenschipacties, het initiatief voor grensverleggende AI (Frontier AI) en de herziening van het Europees interoperabiliteitskader.
24. VERZOEKT de Commissie en de lidstaten de AI-toepassingsstrategie uit te voeren om de ingebruikneming en integratie van AI in strategische sectoren te bevorderen en zo het digitale concurrentievermogen en de digitale soevereiniteit van de EU en haar eigen open digitale ecosystemen te versterken; ROEPT de Commissie en de lidstaten in dit verband OP hun collectieve inspanningen voort te zetten, en in het kader van de Europese Raad voor artificiële intelligentie (de AI-raad) samen te werken, de uitwisseling van beste praktijken te vergemakkelijken, richtsnoeren te ontwikkelen en de uitvoering van deze strategie op te volgen.

V. De digitale soevereiniteit op een open manier versterken

25. ONDERSTREEPT dat het belangrijk is de digitale soevereiniteit en economische veiligheid van de EU te versterken door middel van een samenhangende, doortastende, doeltreffende, open, risicogebaseerde en empirisch onderbouwde strategische aanpak; BENADRUKT dat hiervoor investeringen moeten worden gemobiliseerd en strategische afhankelijkheden moeten worden beperkt. Dit zal ook nauwe samenwerking met de bedrijfssector, investeerders, onderzoekers en internationale partners vergen, onder meer om kapitaal en deskundigheid uit de particuliere sector te werven, met het oog op gediversifieerde, veilige, veerkrachtige en betrouwbare digitale toeleveringsketens; ERKENT dat kritieke digitale technologieën, met inbegrip van technologieën met potentieel voor tweërlei gebruik, vaak onderling afhankelijk en wederzijds versterkend zijn; dat vraagt om een holistische aanpak.
26. IS VOORSTANDER VAN meer capaciteit en leiderschap van de EU wanneer het op de ontwikkeling en ingebruikneming van kritieke digitale technologieën aankomt; BENADRUKT dat digitale soevereiniteit in gelijke mate afhankelijk is van concurrentievermogen en een sterke en goed functionerende eengemaakte markt waar eerlijke en doeltreffende concurrentie heerst, duidelijke en innovatievriendelijke regels gelden en betere randvoorwaarden voor groei aanwezig zijn; ONDERSTREEPT dat dit afhangt van open strategische mondiale samenwerking, handel en investeringen om openheid te cultiveren en te zorgen voor gediversifieerde, veilige, veerkrachtige en betrouwbare digitale toeleveringsketens, door middel van versterkte internationale partnerschappen en nauwe samenwerking met betrouwbare partnerlanden en internationale organisaties op het gebied van digitale innovatie en governance; BENADRUKT dat het in dit verband belangrijk is dat de partners op dezelfde manier naar de fundamentele beginselen van digitale soevereiniteit en de gevolgen daarvan voor het concurrentievermogen kijken.
27. IS VAN MENING dat een dergelijke gebalanceerde een open benadering van digitale soevereiniteit in de evaluatie van het BPDD kan worden geïntegreerd; VERZOEKT de Commissie daartoe te overwegen de volgende elementen in het BPDD op te nemen, met bijzondere aandacht voor belangrijke digitale gebieden, zoals halfgeleiders, kwantumtechnologie, de cloud, AI, cyberbeveiliging en connectiviteit, waarbij:
- i. de ontwikkeling van en de toegang tot kritieke digitale-infrastructuurcapaciteit in de EU worden gefaciliteerd;
 - ii. de transparantie, interoperabiliteit en concurrentie worden vergroot en er tegelijkertijd voor wordt gezorgd dat het insluitingseffect en een afhankelijkheid van één aanbieder minder voorkomen, onder meer door middel van open standaarden en opensource- en interoperabele oplossingen;

- iii. de toegang tot en de verwerving van geavanceerde digitale vaardigheden wordt verbeterd, met name onder vrouwen, om een gediversifieerde talentenvijver in de EU veilig te stellen en in stand te houden, teneinde belangrijke digitale technologieën te ontwikkelen, uit te rollen en te benutten;
- iv. onderzoek, innovatie, ontwikkeling en uitrol wordt ondersteund om de vraag naar en het marktaandeel van EU-leveranciers te vergroten en zo strategische afhankelijkheden af te bouwen, onder meer door in voorkomend geval gebruik te maken van gerichte overheidsopdrachten;

ONDERSTREEPT dat de evaluatie een gelegenheid kan bieden om het ontwerp en de uitvoering van de Europese consortia voor digitale infrastructuur ter ondersteuning van de bovengenoemde elementen te beoordelen.

- 28. BENADRUKT dat duurzame digitale technologieën en infrastructuur bijdragen tot onze klimaatactie en tegelijkertijd door het verbeteren van onze energie-, water en hulpbronnen-efficiëntie onze veerkracht vergroten; HERINNERT ook AAN de uitnodiging van de Commissie om bij de herziening van het BPDD een doelstelling in verband met een groenere digitale transitie toe te voegen en de uitrol van innovatieve duurzame technologieën die klimaatactie ten goede komen, te stimuleren.
- 29. ZIET UIT NAAR het voorstel voor de EU-wetgevingshandeling inzake cloud- en AI-ontwikkeling, die het potentieel heeft een bepalend initiatief te worden om de toegang tot datacentra en cloudcapaciteit in de EU te verbeteren en een diverser en concurrerender cloudlandschap te bevorderen, ook voor kmo's, zowel in de hoedanigheid van gebruiker als van aanbieder; VRAAGT in dit verband gemeenschappelijke criteria voor soevereine clouddiensten vast te stellen, die het mogelijk maken markttransparantie af te dwingen en de risico's in verband met afhankelijkheden, waaronder de extraterritoriale effecten van in derde landen vastgestelde wetgeving voor uiterst kritieke gebruiksgevallen, aan te pakken.

VI. Volgende stappen

30. MOEDIGT de Commissie AAN zorgvuldig te beoordelen of bepaalde van de bestaande BPDD-doelstellingen de technologische, geopolitieke en marktrealiteit, bijvoorbeeld met betrekking tot edge nodes, weerspiegelen en of ze kunnen worden aangepast, ingetrokken of vervangen door nieuwe doelstellingen naar aanleiding van de in deze Raadsconclusies verstrekte politieke sturing en rekening houdend met de politieke relevantie ervan, de uitvoerbaarheid van de monitoring, de beschikbaarheid van data en de algemene administratieve lasten; ONDERSTREEPT dat nieuwe of herziene doelstellingen het perspectief van de gebruiker en technologie-neutraliteit als uitgangspunt moeten hebben; BENADRUKT dat de doelstellingen concreet moeten zijn en eenvoudig, hulpbronnefficiënt en transparant moeten kunnen worden uitgevoerd.
31. VERZOEKT de Commissie voorts haar ambitieuze agenda voor de vereenvoudiging van het digitale acquis verder uit te voeren en er tegelijkertijd voor te zorgen dat alle nieuwe wetgeving, met inbegrip van uitvoerings- en gedelegeerde handelingen, eenvoudig, duidelijk, evenredig en voorspelbaar is en het “standaard digitaal”-beginsel hanteert.
32. ZIET UIT NAAR verdere besprekingen in de Raad en de raad voor het digitale decennium over het versterken van het digitale concurrentievermogen van de EU, in het kader van het digitale decennium en de periode nadien.
